

INHOUD

In dit nummer van Infoblad Mediation in Strafzaken is speciale aandacht voor de waarde van mediation in het jeugdstrafrecht. Lees bijvoorbeeld het interview met Rianne de Back, landelijk jeugdofficier van justitie op blz. 5.

- p. 2 Column Gerrit van der Burg
- p. 3 Mediation in jeugdstrafzaken
- p. 5 Isabeth Mijharends
- p. 6 Interview Rianne de Back
- p. 15 Voorbeelden van alternatieve afspraken voor compensatie van de schade
- p. 16 Contactgegevens

COLOFON

Om je aan te melden voor het Infoblad en voor opmerkingen of vragen:
infodesk-mediation@rechtspraak.nl

"De gelegenheid krijgen om iets recht te zetten draagt bij aan een rechtvaardige samenleving."

Judith Uitermark,
Landelijk ZM-Coördinator
Mediation in Strafzaken,
tevens strafrechter in de
rechtbank Noord-Holland

COLUMN GERRIT VAN DER BURG,
VOORZITTER COLLEGE VAN PROCUREURS-GENERAAL, OPENBAAR MINISTERIE

Liever een gesprek dan een boete

Toen ik als officier van justitie werkte, zag ik in de praktijk zeker voorbeelden waarbij ik een geldboete eiste, maar waar een gesprek tussen verdachte en slachtoffer veel effectiever zou zijn geweest. Dat ging dan over zaken als burenruzies, agressie in het verkeer of vernielingen in horecagelegenheden. Destijds was mediation nog niet beschikbaar op de manier zoals we dat nu gelukkig hebben. Mijn collega's en ik vonden het in sommige gevallen wel belangrijk om verder te kijken dan het strafbare gedrag en te zien welke relatie er tussen verdachte en slachtoffer bestond. Daarom regelden we soms via de politie een ontmoeting op het parket tussen de partijen, of we organiseerden een gesprek, waarbij iemand van de reclassering of Slachtofferhulp Nederland als bemiddelaar optrad. Wij moesten dat destijds zelf organiseren en ik ben blij dat onze officieren nu kunnen doorverwijzen naar professionele mediationbureaus.

Een voorbeeld van hoe goed dat werkt, hoorde ik een tijdje terug tijdens één van de ZSM-diensten, die ik af en toe meedraai. De zaak ging over een man die al een tijdje door jongens uit zijn buurt werd gepest en waarbij er ook wel eens wat vernield werd. Deze jongens werden door de politie gehoord en ook met de man werd gesproken. De politiecollega en de officier van justitie voelden aan dat er meer aan de hand was. En dat klopte: de man bleek een hersenaandoening te hebben, waardoor zijn karakter zodanig was veranderd, dat hij nogal nors was geworden. De jongens reageerden daarop met hun pesterijen. Beide partijen stonden open voor een mediationgesprek en ze zijn met elkaar om tafel gaan zitten. Je zag dat er ruimte kwam voor uitleg en zo ontstond er begrip voor elkaar. De pesterijen waren daarmee meteen afgelopen en de man en de jongens leven nu weer probleemloos naast elkaar in de wijk. Daarin zie ik op een heel concrete manier de meerwaarde van mediation in de maatschappij.

Mediation lijkt misschien voor sommigen een oplossing buiten het strafrecht om, maar het maakt wel degelijk deel uit van het strafrecht. De mogelijkheid en uitkomst van een mediation neem je mee bij de afdoening van een zaak en je moet het zien als één van de onderdelen in de instrumentenkist van een officier van justitie. Collega's zijn zich bewust van die mogelijkheid en zullen zeker geschikte zaken doorverwijzen voor mediation.

Ik ben heel blij dat het regeerakkoord openingen laat om mediation uit te breiden en dat moet naast het, in het akkoord genoemde, bestuurs- en civielrecht natuurlijk ook gelden voor strafrecht. Ik vind mediation een belangrijk instrument, waarbij de uitkomst, maatschappelijk gezien, veel waarde kan hebben. Het is mooi dat het nieuwe kabinet hier oog voor heeft.

Foto: Friso Keurts

Mediation in jeugdstrafzaken

AMBITIE: IN ELKE STRAFZAAK MET EEN JEUGDIGE VERDACHTE WORDT HERSTELRECHT ALS INTERVENTIE IN EEN ZO VROEG MOGELIJK STADIUM ONDERZOCHT.

Achtergrond van MiS

Sinds 2017 is het landelijk mogelijk om in lopende strafzaken mediation tussen verdachte en het slachtoffer in te zetten. Dit op initiatief van rechters en officieren die bemerkten dat het strafrecht niet overall een voldoende antwoord op heeft. Mediation is vrijwillig en komt in aanvulling op de strafzaak. De officier en rechter ontvangen een terugkoppeling van een positieve uitkomst, zodat zij deze in de afdoening mee kunnen nemen. Uit de terugkoppeling volgt bijvoorbeeld of verantwoordelijkheid is genomen, emotioneel herstel heeft plaatsgevonden en welke herstelafspraken zijn gemaakt. Vaak vermeldt de terugkoppeling ook de wensen van het slachtoffer over de afdoening.

Mediationtraject

In Infoblad Algemeen (doorlinken) is te lezen welke zaken geschikt zijn, hoe wordt aangemeld en hoe het mediationtraject verloopt. Het verloop van het mediationtraject in zaken waarbij minderjarigen zijn betrokken verloopt ongeveer hetzelfde, toch zijn er wat specifieke bijzonderheden.

Mediation in jeugdstrafzaken: kans om te leren van fout

Na een geslaagde mediation kunnen zaken door de officier en rechter passender en dus betekenisvoller worden afgedaan. Vanwege het pedagogisch karakter van het mediationtraject en het idee dat elke jeugdige de kans zou moeten krijgen zijn eigen fout te herstellen, is mediation (vooral) relevant in jeugdstrafzaken. Jongeren leren meer van een directe confrontatie en een goed gesprek met "hun" slachtoffer dan van een straf die "van bovenaf" wordt opgelegd.

Brief Minister Dekker

Al bij brief van 11 juli 2018 heeft minister Dekker besloten om herstelrecht in jeugdzaken een prominente karakter en een vastere plaats te geven in het justitiële traject dat een jeugdige aflegt. Hij bepaalde: "In beginsel dient in iedere jeugdstrafzaak te worden overwogen of de zaak zich leent voor een herstelrechtelijke modaliteit." Die modaliteit dient te worden ingezet op een voor de verdachte en het slachtoffer veilige en constructieve manier. In het beleidskader Herstelbemiddeling van januari 2020 is vervolgens bepaald dat gedurende de strafprocedure de inzet van mediation als voorliggende voorziening geldt en wordt onderzocht.

Budget van € 300.000, - voor mediation in jeugdstrafzaken

Voor mediation in jeugdzaken heeft de Minister een budget beschikbaar gesteld van € 300.000, - per jaar. Dat is voldoende budget om per jaar om van de 256 jeugdstrafzaken die worden aangemeld daadwerkelijk 159 zaken te laten starten.

Gedragen ambitie

Medio 2020 hebben afgevaardigden van de strafketen en advies- en toezichtpartners in een jeugdketenoverleg de volgende ambitie afgesproken: *In elke strafzaak met een jeugdige verdachte wordt herstelrecht als interventie in een zo vroeg mogelijk stadium onderzocht.* Deze ambitie wordt gedragen door de Politie, HALT, de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugd-reclassering, OM en ZM. Andere (keten)partners, zoals SHN, PH en de advocatuur worden in een later stadium betrokken.

HALT-afdoening VS MiS

Uitgangspunt is: wat naar HALT kán blijft bij HALT. Sommigen strafzaken zijn te zwaar voor een HALT-afdoening. Of voor sommige jeugdige verdachten is HALT een gepasseerd station. Het hangt af van de verwijzer of in een zaak mediation wordt ingezet. Als er sprake is van een bewijsbare zaak en een erkennende minderjarige verdachte is mediation mogelijk. Alle strafzaken waar jeugdige verdachten bij betrokken zijn lenen zich. De gesprekken kunnen zijn tussen een (of meer) minderjarige verdachten en een (of meer) minderjarige en/of meerderjarige slachtoffers.

Verwijzer

Net als bij zaken waar volwassenen bij zijn betrokken bepaalt de officier van justitie of Kinderrechter of een zaak wordt aangemeld voor mediation. Verwijzing gebeurt door een zaak aan te melden bij het mediationbureau van de rechtbank¹. Het mediationbureau organiseert of de mediation kan starten. In de meeste strafzaken waarbij een minderjarige verdachte is betrokken, wordt de Raad voor de Kinderbescherming ingelicht en gevraagd een onderzoeksrapport te schrijven. Ook een Raadsonderzoeker kan mediation voorstellen. Als er geen contra-indicaties zijn zal de officier van justitie, RC of rechter het verzoek overnemen en de zaak verwijzen. De Raadsonderzoeker verwerkt een positieve uitkomst van de mediation in het Raadsadvies.

Ouders betrokken

Bij minderjarigen worden altijd ook de ouders betrokken bij de mediation. In ieder geval moet (een van de) ouders instemmen. Bij voorkeur gaat ook een ouder mee naar de gesprekken en tekent vader of moeder ook de mediation-startovereenkomst. Ook tekent de ouder de slot-, of vaststellingsovereenkomst; in ieder geval als er financiële afspraken worden gemaakt, zoals het betalen van een schadevergoeding. De ouders blijven namelijk aansprakelijk voor nakoming van financiële afspraken die hun minderjarige zoon of dochter maakt.

Toestemmingsverklaring

Altijd kan een steunfiguur of vertrouwenspersoon de minderjarige begeleiden tijdens de mediation. Als dat niet (een van de) ouders is, moet – bij voorkeur vóór de mediation start – (een van) de ouders of verzorgers een toestemmingsverklaring tekenen. Het mediationbureau regelt dit, in overleg met de mediators.

Mediationgesprekken

Net als in zaken waar volwassenen bij zijn betrokken start in jeugdzaken de mediation altijd met een voorbereidend (intake)gesprek met de betrokkenen apart. De begeleidende ouder is daarbij aanwezig. Soms spreken de mediators ook even alleen met de jongere(n). Alleen als iedereen dat wil, en de mediators vinden het een goed idee, is daarna het gezamenlijke gesprek. Ook daar zijn de ouders meestal bij. De mediators kunnen er ook voor kiezen om de jongeren eerst het incident onder elkaar te laten uitpraten en daarna pas de ouders erbij te halen. Alles gebeurt in overleg en in elke zaak is er maatwerk.

Positieve uitkomst

De belangrijkste onderdelen van het gesprek en eventuele afspraken worden opgeschreven in een slot-, of vaststellingsovereenkomst die wordt toegevoegd aan het strafdossier. De officier van justitie of Kinderrechter houdt – ingevolge artikel 51h SV – rekening met een positieve uitkomst² van mediation.

Adolescenten³

Hoewel jeugdigen in de leeftijd van 18 tot en met 23 jaar niet meer onder het jeugdstrafrecht vallen, loont het de moeite om ook in die zaken in een zo vroeg stadium te onderzoeken of mediation mogelijk is. Wat adolescenten met minderjarigen gemeen hebben is, dat ook bij hen de hersenen nog niet volledig zijn uitgerijpt⁴, waardoor het gebied (in de hersenen) tussen oorzaak en gevolg nog niet helemaal is uitontwikkeld. Ook een jongvolwassene leert meer van een goed gesprek dan van een straf die van “bovenaf” is opgelegd. De kans op herhaling van strafbaar gedrag wordt dan kleiner.

1 Zie Infoblad Algemeen voor algemene informatie over MiS-traject

2 In jeugdzaken slaagt ongeveer 90% van de gestarte zaken.

3 Lees ook de zaak op [bladzijde 13](#)

4 Uit Wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat tussen rond 23ste/25e jaar hersenen volledig zijn uitontwikkeld.

ISABETH MIJNARENDS, VOORMALIG* LANDELIJK JEUGDOFFICIER, PROGRAMMATEAM JEUGD, GEZIN EN ZEDEN: HOPELIJK WORDT HET KUNNEN VERWIJZEN NAAR MIS EEN VAST ONDERDEEL IN JEUGDZAKEN.

Kunt u vanuit uw achtergrond vertellen wat MiS in jeugdstrafzaken zinvol maakt en waarom u heeft meegewerkt aan de ontwikkeling van een landelijke werkwijze MiS in jeugdstrafzaken, samen met de Raad voor de Kinderbescherming en ZM?

Als voormalig landelijk coördinerend jeugdofficier ben ik er een groot voorstander van dat mediation in jeugdstrafzaken voor alle jeugdige verdachten en veroordeelden op een uniforme wijze beschikbaar is. Vanuit de pedagogische doelstellingen van het jeugdstrafrecht, en expliciet onderschreven in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, is het van belang dat de jeugdige op enig moment in de gelegenheid wordt gesteld het goed te maken met zijn slachtoffer.

Het is belangrijk dat dit proces op een uniforme wijze, en begeleid door deskundigen, aan de jeugdige wordt aangeboden. Dat kan in elke fase van het strafproces, dus vanaf de vervolgingsbeslissing tot aan moment van dagvaarden, en bij elke zaak die zich daarvoor leent. Uiteraard doet dit niets af aan de vervolgingsbeslissing

van de officier van justitie, maar neemt deze de uitkomst van de mediation wel mee in zijn vervolgingsbeslissing en strafeis. Ook de rechter ter zitting houdt met een positief afgeronde mediation rekening in zijn uitspraak. Het OM gelooft, mede op basis van internationale ervaringen met restorative justice, in deze aanpak. Het heeft veel impact op zowel dader als slachtoffer en kan bijdragen aan het verantwoordelijkheid nemen voor het gepleegd gedrag.

Om het professioneel en deskundig te laten gebeuren is begeleiding van dit landelijk proces via de mediation-bureaus van groot belang. Elke jeugdzaak is weer anders en vraagt maatwerk waarbij kennis en kunde over jeugdigen is vereist. De ervaringen tot nu toe zijn zeer bemoedigend, dus hopelijk wordt mediation in jeugdstrafzaken een vast onderdeel van het afdoeningspalet.

Willem (16 jaar):

"Stoer om zelf je problemen op te lossen."

Lot (17 jaar):

"Het is fijn om na een domme actie de kans te krijgen om iets recht te zetten en 'sorry' te zeggen."

Judith Uitermark:

"De gelegenheid krijgen om iets recht te zetten draagt bij aan een rechtvaardige samenleving."

*** Isabeth Mijnaerends heeft in het najaar van 2020 het stokje van Landelijk Jeugdofficier overgedragen aan Rianne de Back. Zie ook bladzijde. 6. ►**

INTERVIEW RIANNE DE BACK

“Het levert partijen echt wat op.”

“Ik hoop van harte dat mediation in het strafrecht behouden blijft. Want het levert de partijen echt wat op en het voorkómt dat het opnieuw misgaat.” Vijf vragen aan Rianne de Back, landelijk coördinerend jeugdofficier van justitie en jeugdofficier van justitie bij het arrondissementsparket Amsterdam.

Waarom vind je mediation belangrijk?

“Omdat een verdachte – op mijn terrein: een minderjarige – in contact met het slachtoffer of de aangever komt. Mits beide partijen daarvoor openstaan. Excuses kunnen worden aangeboden en aanvaard. De verhouding kan worden hersteld. Er kan ook worden afgesproken dat de schade vergoed wordt en dat je elkaar verder niet meer wilt zien.”

Pas je het zelf vaak toe?

“Bij parket Noord-Holland, waar ik tot voor kort werkte, heb ik ongeveer acht keer een zaak naar mediation verwezen. Daarna was het een periode niet meer mogelijk omdat er in het land geen geld meer voor beschikbaar was. Sinds de zomer kan het weer. Overigens ‘toepassen’ betekent verwijzen. Want het zijn professionele mediators die de gesprekken voeren: eerst met de partijen afzonderlijk, daarna samen. Daar zit je als officier niet bij.”

Geeft een officier met mediation niet de controle uit handen?

“Nee. Weliswaar begeleidt de mediator de gesprekken, maar de officier geeft niets uit handen. Hij kan na de verwijzing naar het mediationbureau altijd nog bekijken of het nog meerwaarde heeft om te vervolgen. Ook kan de officier nog tijdens een strafprocedure mediation inzetten, en de uitkomst ervan meewegen als de zaak op zitting komt. Zonder vertraging, want mediation gaat snel. Als een zaak voor mediation wordt aangemeld, ontvangt de officier binnen zes weken een eindbericht of de mediation geslaagd is.”

Zijn er zaken per definitie ongeschikt voor mediation?

“Eerlijk gezegd kan ik die niet noemen. Als partijen er allebei voor openstaan is het altijd wel mogelijk. Het is ook niet: óf mediation óf strafrecht. Ook als je bij zware feiten al weet dat die om een straf vragen en je dus hoe dan ook gaat vervolgen, kun je mediation belangrijk vinden om de verhoudingen te herstellen. Collega-officieren die daar ervaring mee hebben zijn er positief over. Denk aan een straatroof in een park waarop een straf volgt, én waarbij het slachtoffer via mediation met de dader vastlegt dat de dader niet meer in dat park komt. Zo pakt het slachtoffer een stuk regie over zijn leven terug.”

Geef eens een voorbeeld van een zaak.

“Een 13- en 14-jarige leerling hadden samen meerdere DDOS-aanvallen uitgevoerd op het internet van hun scholengemeenschap. Ze vonden het een grap, een kick om het digitale lesbord plat te leggen. Dat bekenden ze snel nadat ze door onderzoek in beeld kwamen. Een grap, maar ook cybercrime! De school had er wekenlang last van en leed tienduizenden euro's schade om alles weer werkend te krijgen. Daar moest ik strafrechtelijk wat mee doen, vond ik. Samen met de cybercrimeofficier vroeg ik de school wat zij wilden. De school schrok dat wij de jongens zouden kunnen dagvaarden. De school schatte in dat het vooral kattenkwaad was, door jongens die het verder heel goed deden op school. Daarop spraken we over de mogelijkheid van mediation. De school gaf vrij snel aan dat te willen. De jongens en hun ouders bleken er ook open voor te staan.”

Een paar weken later ontving ik bericht: mediation geslaagd. De jongens hadden de gevolgen van hun daden niet overzien en hadden excuses aangeboden. De school wilde dat de jongens hun opleiding konden afmaken, dus die accepteerde de excuses. Daarnaast zouden de ouders een deel van de schade voorschieten en dat later van hun zonen terugkrijgen. En de jongens zouden 20 uur klussen op school doen die met ICT te maken hebben – nou, daar waren ze al goed in, nietwaar?

Die afspraken zijn nagekomen. Toen heb ik besloten niet strafrechtelijk te vervolgen. Welk doel had het nog

om een strenge straf te gaan eisen? De jongens was het inmiddels volstrekt duidelijk dat hun gedrag niet kon. Zij hebben de schade betaald, ze hebben iets goeds voor de school teruggedaan. Ze kunnen zonder strafblad verder met hun leven. Deze oplossing diende het belang van de jongens, de school en de maatschappij.

Hoe mooi is het dat je als officier kunt meehelpen om in dergelijke gevallen de beste keuze te kunnen maken! En hoe jammer zou het zijn als dat door een gebrek aan financiën zou stoppen.”

MEDIATOR AAN HET WOORD

TANJA VAN MAZIK

Wat maakt MiS voor jou bijzonder (in vergelijking tot “gewone” mediations)?

Strafrechtmediation is niet hetzelfde als reguliere mediation omdat bij strafrechtmediation sprake is van een delict. En vaak raakt zo’n gepleegd delict het slachtoffer diep in zijn of haar bestaansveiligheid. Dat is duidelijk zichtbaar aan de tafel. Hoewel het gebeurde achter de rug is, lijden die mensen nog steeds. Ze zijn nog steeds bang, voelen zich onveilig, zijn boos en gefrustreerd.

Wat opvalt is dat veel slachtoffers aan het begin van het mediationtraject zeggen dat de verdachte blij mag zijn dat ze het gesprek met hem/haar aan willen gaan. Want wat levert zo’n gesprek het slachtoffer zelf nu op? Na afloop van het gesprek is vaak weinig van die mening over en zie je dat woede, angst en frustratie bij het slachtoffer plaats hebben gemaakt voor meer acceptatie, rust, en vrede. Bij verdachte zie je na afloop van een goed gesprek ook opluchting en meer vrede met zichzelf omdat hij/zij spijt heeft kunnen betuigen en zijn/haar goede wil heeft kunnen laten zien.

Wat of welke MiS-gebeurtenis heeft de meeste indruk op je gemaakt en waarom?

Dat is elke keer weer indrukwekkend om te zien. Een verdachte die bereid is om naar de pijn van het slachtoffer te luisteren en daarna spijt betuigt waardoor zo’n hele kwestie voor zowel slachtoffer als verdachte beter kan worden afgesloten. Dat kan uiteraard op verschillende manieren. Bijvoorbeeld zo’n jongen van een jaar of 17 die heeft ingebroken bij een mevrouw. Hij zegt wel dat hij spijt heeft maar hij zit er onverschillig bij. De vrouw ergert zich kapot aan de jongen en wordt steeds bozer. Dan vertelt de vrouw wat het gebeurde allemaal met haar heeft gedaan. De moeder van de jongen begint te huilen en zegt: ‘ik vind het zo erg wat mijn zoon u heeft aangedaan’. Het gezicht van de jongen wordt strak en bleek en hij kijkt nog meer weg. Als we vragen of hij ook nog iets wil zeggen kijkt hij naar de vrouw en zegt: „Mevrouw, ik mag het eigenlijk niet van u vragen maar ik heb een nieuw geluidsboxje voor u gekocht van mijn eigen geld en het zit in deze tas. Wilt u het alstublieft van me aannemen? De andere spullen wil ik ook allemaal terug gaan verdienen en de straf van de rechter wil ik er ook bij”. Waarop de vrouw zegt: ‘Dat is goed, maar wat mij betreft is dit voldoende, het is goed zo’.

HERSTEL VOOR MINDERJARIG SLACHTOFFER

Twee jonge dames (17 jaar, van Turkse afkomst) worden laat in de nacht in een kroeg met een wapen bedreigd door een volwassen jonge man (ook van Turkse afkomst). De politie wordt gebeld en de man wordt ter plekke opgepakt, meegenomen en vastgezet. De man blijkt meer op zijn kerfstok te hebben, dus zal langere tijd vastzitten.

De advocaat bespreekt de mogelijkheid van mediation met de man. Die wil graag in gesprek met de dames. Dus in dit geval op initiatief van de verdachte, wordt contact gelegd met het mediationbureau. Het mediationbureau overlegt met de officier van justitie en die gaat akkoord met mediation.

Het mediationbureau neemt contact op met de dames. Een van de jongedames wil met de man in gesprek. Eerst spreken de mediators apart met het slachtoffer en haar moeder, bij haar thuis. Ze vindt het spannend, maar wil dat de man weet wat de impact van deze gebeurtenis op haar en haar familie is geweest. Daarbij is ze bang dat hij vrienden heeft die nog wraak willen nemen, omdat hij door haar nu vast zit. Ze wil weten of haar angst terecht is. Maar om dezelfde reden wil ze de man in eerste instantie niet zelf zien. Haar moeder zal eerst met hem in gesprek gaan en dan haar erbij halen als het goed voelt.

Het intakegesprek met de man is in de PI. Hij vindt het verschrikkelijk wat hij gedaan heeft. Hij weet er weinig meer van omdat hij erg onder invloed van alcohol was. Hij weet nog dat hij vond dat de meisjes daar niet hoorden, zo laat 's nachts in die 'foute' kroeg, dat was geen plek voor Turkse dames. Maar hij had natuurlijk nooit moeten bedreigen met een wapen, dat vindt hij heel erg.

Een paar dagen later is het gezamenlijk mediation-gesprek in de PI. De man zit gespannen te wachten in de bezoekerskamer. Eerst komt de moeder binnen. Al snel is het gesprek in volle vaart en worden ervaringen uitgewisseld. De man herhaalt hoe erg hij het vindt. Hij wil het goedmaken en vraagt hoe? Kan hij voor de familie koken als hij weer vrij is?

Dat gaat de moeder te ver. Maar ze ziet wel het berouw van de man en zijn woorden klinken oprecht. Moeder haalt haar dochter erbij. Die al snel in het gesprek moet lachen van opluchting: dit is een hele andere man dan die ze in gedachten had. Ze had een enge 'maffia-man' in gedachten, dit is een goedverzorgde keurig uitziende jongen. Hij vertelt hoe hij die avond was overmand door de alcohol, niet goed te praten, maar hij had dit nooit willen doen. Even later komen ook zijn vrouw en zoontje van twee jaar de bezoekersruimte in. Iedereen ziet hoe de man opfleurt als hij zijn kind ziet. Gedurende het gesprek worden steeds meer persoonlijke verhalen uitgewisseld. Het gesprek gaat door tot het einde van de bezoektijd. De jongedame is opgelucht en blij als ze de PI uit loopt. Hiermee kunnen zij en haar moeder de situatie goed afsluiten.

DODELIJK ONGEVAL, VEROORZAAKT DOOR EEN JEUGDIGE BESTUURDER

De jeugdige verdachte bestuurde een voertuig en reed op de openbare weg, een tweebaansweg. Hij wilde linksaf slaan en heeft daarbij een hem tegemoetkomende motorrijder over het hoofd gezien. De motorrijder kon het voertuig niet meer ontwijken, reed tegen het voertuig en is overleden.

Het aanbod mediation werd eerst aan verdachte gedaan. De verdachte liet vrij snel weten dat hij gebruik wilde maken van het aanbod. Op het aanbod aan de nabestaanden werd gereageerd door de zwager van het overleden slachtoffer. Hij wilde graag het gesprek aangaan met de verdachte. De zoon van het slachtoffer, een minderjarige jongen, wilde eventueel ook meedoen.

De mediators hebben eerst met de verdachte en met de familie van de nabestaande apart gesproken. Allen stemden in met een gezamenlijk gesprek. Daarbij waren aanwezig de jeugdige verdachte en zijn ouders en de zwager van het overleden slachtoffer. De zoon van het slachtoffer is niet bij de mediation aanwezig geweest, omdat hij nog niet toe was aan een confrontatie met de verdachte. Een ontmoeting in de toekomst werd door hem niet uitgesloten.

Tijdens de mediation hebben partijen op uiterst zorgvuldige en respectvolle wijze openheid gegeven naar elkaar over de betekenis van het ongeval en de impact ervan op hun leven en dat van hun familieleden, in het bijzonder over de impact voor de zoon van het slachtoffer. De zwager vond het belangrijk om aan de verdachte te laten weten dat er wat hem betreft drie slachtoffers zijn, namelijk zijn overleden zwager, diens zoon en de verdachte. De verdachte heeft zijn excuses kunnen aanbieden; hij heeft aangegeven dat hij zou willen dat het anders was.

De bij de mediation aanwezige meerderjarigen hebben naar elkaar uitgesproken dat zij zich zullen inspannen om ervoor te zorgen dat het welzijn en de ontwikkeling van de betrokken jeugdigen zo min mogelijk onder het ongeval te lijden heeft. De verwachting bij alle partijen is dat de ontmoeting en het contact met elkaar en de daarbij ervaren betrokkenheid en verbondenheid voor hen allemaal een positieve bijdrage zal leveren in hun verwerkingsproces.

De zwager heeft de rechter uitdrukkelijk gevraagd de zienswijze van de nabestaanden, namelijk dat het een noodlottig ongeval betreft, in de overwegingen over het voortzetten van de procedure of het bepalen van de strafmaat mee te laten wegen.

De rechtbank heeft de jeugdige verdachte vrijgesproken van het misdrijf dood door schuld in het verkeer. Wel achtte de rechtbank hem schuldig aan het begaan van een overtreding, namelijk het veroorzaken van gevaar op de weg.

De rechtbank hield er in de strafmaat rekening mee dat de jeugdige dus geen misdrijf pleegde, maar een verkeersfout in de vorm van een overtreding maakte. De rechtbank hield er verder rekening mee dat de jeugdige geen strafblad heeft en via mediation in contact is gekomen met de nabestaanden en dat dit traject voor beide partijen op een positieve manier is afgerond. Het overlijden van het slachtoffer en het leed van de nabestaanden hebben de jeugdige erg aangegepen. De rechtbank oordeelde dat het ongeval en de gevolgen daarvan een zodanige impact op hem heeft gehad, dat het opleggen van een straf geen meerwaarde meer heeft. De jeugdige is daarom schuldig verklaard zonder oplegging van een straf of maatregel.

INBRAAK BIJ DE BUREN

Verwijzer: kinderrechter

Een minderjarige verdachte heeft samen met een andere jongen ingebroken in het huis van zijn burens tijdens hun vakantie. Hij maakt gebruik van de sleutel die de burens aan zijn ouders in bewaring gaven.

De jongens maken een flink aantal goederen buit en verkopen deze aan een De burens zijn zeer geschokt dat hun buurjongen bij deze diefstal is betrokken.

De gedupeerde burens geven bij Slachtofferhulp aan in gesprek te willen met de buurjongen om hem te zo laten weten wat dit feit met hen heeft gedaan.

De verdachte heeft bekend en toont zich bereid om mee te werken.

Er vinden eerst afzonderlijke gesprekken plaats tussen verdachte, de slachtoffers en de mediator en daarna volgt een gezamenlijk gesprek tussen de slachtoffers, de verdachte buurjongen en zijn moeder onder leiding van de mediator. De slachtoffers vertellen de buurjongen welke impact de inbraak en het verlies van hun spullen op hen heeft, hoe hij hun vertrouwen heeft beschaamd en dat zij zich zelfs zo ongemakkelijk voelen in hun woning dat zij hebben besloten te verhuizen. De verdachte krijgt gelegenheid van zijn kant spijt te betuigen en biedt aan de schade te vergoeden. De afspraken over de schadevergoeding komen in een vaststellingsovereenkomst. In deze overeenkomst verzoeken de slachtoffers de rechter om het schadebedrag te matigen tot de helft van de schade omdat zij de andere helft op de medepleger willen verhalen. Alle deelnemers zijn tevreden over het resultaat, voor de burens is de zaak hiermee wat betreft deze verdachte afgedaan en hoeft de buurjongen geen straf meer als hij zijn betalingsafpraak maar nakomt. De mediation is geslaagd. Maar strafeis en oplegging van straf blijft ook bij een geslaagde mediation een zaak van het OM en de rechter.

In deze zaak gaat de zitting als volgt:

De officier van justitie eist, gelet op de overeenkomst, een lagere werkstraf dan zij anders had gedaan (100 uur, in plaats van 120 uur, waarvan 40 voorwaardelijk) en zij vordert dat de vordering benadeelde partij wordt afgewezen, ervan uitgaande dat de buurjongen zijn afspraak nakomt. De raadvrouw vraagt verdachte schuldig te verklaren zonder oplegging van straf en eveneens de vordering benadeelde partij af te wijzen. De kinderrechter legt uiteindelijk een lagere werkstraf op dan geëist (100 uur waarvan 60 voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar). De kinderrechter wijst wel de vordering benadeelde partij toe tot het bedrag dat de slachtoffers en verdachte tijdens de mediation zijn overeengekomen. Ook legt hij de schadevergoedingsmaatregel als extra waarborg voor de slachtoffers op. Argument hiervoor: de vaststellingsovereenkomst heeft geen executoriale titel.

DE TASJESROOF

Een vijftal jongens, allen onder de 16 jaar, ontmoeten elkaar in een Amsterdams park. Eén van de jongens heeft een fles rum bij zich. En hoewel twee van de jongens eigenlijk nooit alcohol drinken, besluiten ze nu toch met elkaar de rum te drinken. Het gesprek komt op het onderwerp "snel geld verdienen". Er zijn wat opties, onder andere de tasjesroof. Geen van allen heeft ervaring, maar de ideeën maken hen overmoedig. Op een gegeven moment komt mevrouw Z. aanfietsen met haar tas over haar schouders. De jongens houden haar aan en proberen haar tas af te pakken. Geen van de jongens had op zoveel weerstand gerekend. Mevrouw Z. is heel sterk en probeert in haar eentje de 5 jongens van haar af te krijgen. Uiteindelijk delft ze toch het onderspit. Eén van de jongens heeft haar tas en ze rennen hard weg. Op dat moment komt er een echtpaar aangelopen die hun hond uitlaten. Ze snellen mevrouw Z. te hulp. Dan gaat de man met hond achter de jongens aan. Twee zijn er snel gevonden, de politie wordt gebeld en de jongens gaan naar het bureau. Ook de andere jongens die er die avond bij waren zijn snel opgespoord. Eigenlijk was iedereen het erover eens: dit was wel heel fout wat er die avond was gebeurd. Waar ze het niet over eens waren was over het aandeel dat ze in het gebeuren hadden gehad. Eigenlijk kon niemand zich van zichzelf voorstellen dat hij getrap of geschopt zou hebben toen mevrouw op de grond lag. Terwijl mevrouw meende dat ze met zijn vijven haar hadden aangevallen. Een van de advocaten van de jeugdige verdachten vraagt of mediation een optie. De jongens willen wel. Ze vinden wel dat ze een aandeel hebben of een bepaalde mate van schuld voor wat er met die mevrouw is gebeurd. Ze hadden ook niet kunnen drinken en de mevrouw gewoon door kunnen laten fietsen. Mevrouw Z. zegt meteen ja als haar een aanbod mediation wordt gedaan. Ze heeft vragen aan de jongens, ze heeft hen ook wat te melden en ze wil haar schade vergoed zien.

Mevrouw Z. heeft onder begeleiding van de mediator eerst een 5-tal individuele gesprekken met de jongens die allen een ouder bij zicht hebben. In die gesprekken stelt ze persoonlijke vragen om zich een beeld te kunnen vormen van de jongens. Aansluitend volgt een gesprek met alle jongens, hun ouder, mevrouw Z. en de mediator. Z. vertelt dat ze het heel erg vindt wat die jongens hebben gedaan die avond. Ze voelde zich altijd veilig in de stad, ze woont er graag. Dat gevoel is weg. Ze is nu steeds op haar hoede als ze groepjes jongens ziet. Ze vindt het ontzettend stom wat deze jongens hebben gedaan. Ze zitten allemaal op school, ze doen het goed, dan ga je toch geen crimineel worden! In haar zeer nabije omgeving heeft ze mee-gemaakt hoe slecht met jongens kan aflopen als ze eenmaal met de verkeerde vriendjes meelopen. Haar verhaal hierover maakt indruk op iedereen. Aan het eind van de mediationbijeenkomst vraagt ze een vergoeding van haar schade: de medische onkosten, verlies aan geld en spullen, maar ook smartengeld voor het gevoel van onveiligheid dat er na de roof is ontstaan.

PESTEN EN GEPEST WORDEN

Wat was er aan de hand?

Een middelbare scholier komt met een wond aan zijn gezicht en een scheur in zijn jas de school binnengelopen. De rector laat zijn ouders bellen en adviseert hem aangifte te doen. Hij heeft namelijk bij de bushalte voor de school klappen gekregen van een medeleerling van school. De verdachte wordt die avond door de politie meegenomen voor verhoor.

Hoe is het opgelost?

De jongens krijgen een mediatieaanbod. Het blijkt dat het slachtoffer de verdachte een paar jaar geleden heeft gepest. Zelf dacht hij dat het niet zo erg was, maar de gepeste jongen denkt daar anders over. Ze bespreken samen wat is voorgevallen.

Het slachtoffer kan begrijpen dat de verdachte dacht dat hij opnieuw begonnen was met pesten. Ze ontdekken al pratend ook dat een van hun gezamenlijke vriendinnen de boel aardig heeft lopen opstoken. Ze concluderen allebei dat het incident niet nodig was geweest. Het slachtoffer zegt dat hij het niet nodig vindt dat de andere jongen vervolgd wordt. Dat willen ze laten weten aan de officier van justitie. En eigenlijk vinden ze ook dat de rector hen beter meteen bij elkaar had kunnen roepen. Dan had de aanleiding voor het incident meteen opgehelderd kunnen worden. Ze besluiten dat via de mediators aan de school te laten weten.

Hun ouders krijgen alsnog onenigheid over vergoeding van de schade aan de jas. Ook dat conflict wordt in de mediation opgelost.

SCHADE AAN DE BOB BUS

Twee jongens krijgen het in de BOB-bus aan de stok met de buschauffeur. Er ontstaat een woordenwisseling en de buschauffeur zet de jongens eruit.

De buschauffeur en de passagiers zien vervolgens de twee jongens aan de buitenkant voor ruim 2.000,- euro schade aanrichten. Een van de twee jongens wil graag een gesprek met de buschauffeur. Die jongen vindt het niet ok wat hij heeft gedaan, maar vindt ook dat de buschauffeur hem niet uit de bus had mogen zetten.

Hij en zijn vriend hadden immers een blowtje en slokje teveel op en een beetje 'klieren' moet dan kunnen.

In de mediation hoort hij dat het voor de buschauffeur de tweede rit was. Hij hoort ook dat de bus automatisch vergrendeld wordt als er tegen de deur wordt getrapt. Dan kan de bus niet meer verder rijden. De buschauffeur vertelt dat hij van het incident een paar nachten wakker heeft gelegen en ook nog bang was dat hij zijn baan weer kwijt zou raken. De jongen betuigt zijn oprechte spijt. Hij snapt nu ook waarom de bus niet weg kon rijden. De vader van de jongen bevestigt dat hij het als vader en oud-voetbaltrainer erg vindt dat zijn eigen zoon een publieke dienstverlener heeft belaagd.

De buschauffeur zegt dat hij na het mediationgesprek met een veel beter gevoel langs de bewuste bushalte zal rijden. Deze conclusies worden in een eindovereenkomst vastgelegd, door beide partijen ondertekend en via het mediationbureau teruggestuurd naar de rechter.

HOE EEN MISVERSTAND LEIDDE TOT OPENLIJKE GEWELDPLEGING EN BEDREIGING

Ook in zaken waar mensen elkaar kennen kan een goed gesprek tussen verdachte(n) en slachtoffer(s) over de schadelijke gevolgen van het strafbare feit veel verduidelijken en opluchten.

Dat blijkt wel uit de reactie van 3 jonge mannen (tussen de 18 en 25 jaar) die hebben deelgenomen aan mediation in strafzaken. Bij de ondertekening van de slotovereenkomst geven zij aan de mediator mee dat zij hopen dat mediation veelvuldig zal worden ingezet in strafzaken, zodat betrokkenen de kans krijgen naar elkaar uit te spreken waarom is gebeurd wat er is gebeurd en welke gevolgen dit voor hen heeft gehad. "Dat zal", aldus de drie heren, "heel veel boosheid, frustratie, verdriet en negatieve energie schelen en leidt tot echte oplossingen, waar mensen mee verder kunnen."

Hoe de mediation precies verliep, lees je in onderstaand verslag van de mediator.

Wat aan het incident vooraf ging:

De jong volwassenen Mert, Kaan en de iets oudere Erdem kennen elkaar al van jongs af aan. De families van deze jonge mannen komen uit hetzelfde dorp in Turkije en zijn lang geleden als arbeidsmigranten naar Nederland verhuisd. Hun ouders zijn vrienden van elkaar die elkaar waar mogelijk ondersteunen en helpen. Alle drie betrokkenen voelen zich als een soort van 'extended family' aan elkaar verwant. Mert en Kaan volgden allebei een leer-werktraject bij een installatie-bedrijf. Zij waren bezig met het laatste onderdeel van dit 4 jaar durende traject toen zij op staande voet werden ontslagen. Mert en Kaan kregen het verwijt een concurrentiebeding te hebben geschonden, waarvan zij niet op de hoogte waren. Naast het ontslag moesten zij tevens een flinke boete betalen. Erdem was als zzp-er met enige regelmaat ook werkzaam voor dit zelfde installatiebedrijf. Mert en Kaan zijn beiden in de veronderstelling dat Erdem degene is die hen heeft 'verraden' bij het bedrijf. Dit leidden zij af uit het feit dat Erdem een bericht had gestuurd aan hun teamleider, met Mert en Kaan in de cc. Erdem neemt, ondanks bemiddeling door de gezamenlijke vaders, geen verantwoordelijkheid voor de schade die Mert en Kaan hebben geleden. Als ze elkaar enkele maanden later 'bij toeval' treffen vindt er een (gewelds)incident plaats, waarvan Erdem aangifte doet. Mert en Kaan worden opgepakt.

Inzet van Mediation

De advocaat van een van de verdachten vraagt om mediation in te zetten en het Openbaar Ministerie is akkoord. Mert en Kaan staan hiervoor open en ook Erdem wil deelnemen. De door het mediationbureau aangewezen mediators hebben eerst met alle 3 de jongens een apart intakegesprek. In samenspraak besluiten ze dat er een gezamenlijk gesprek zal plaatsvinden.

Verloop van het gezamenlijke gesprek

Mert, Kaan en Erdem waren bij aanvang van het gezamenlijke gesprek gespannen. Hoe meer duidelijk werd vanuit welke intenties en vanuit welke achtergrond het een en ander was gebeurd, hoe meer er begrip ontstond voor ieders handelen. Mert en Kaan vertellen aan Erdem waarom zij zo boos waren op hem en hoe het heeft kunnen uitmonden in het incident waarvoor Erdem aangifte heeft gedaan. Zij vertellen aan Erdem dat dit plotselinge ontslag hen diep raakte. Hun professionele toekomst, waar zij zo hard voor hadden geleerd en veel in geïnvesteerd hadden, kwam in één klap op losse schroeven te staan. Naast een flinke boete van hun toenmalige werkgever werden ze uitgeschreven van school. Door dit ontslagbericht stortte hun wereld in. Zij vroegen zich sinds de dag waarop zij werden ontslagen af, wat maakte, dat Erdem, die zij zo goed kenden en die als het ware tot

VERVOLG

hun familie behoorde, hen bij het bedrijf had 'verraden'. Kaan vertelt dat hij altijd heeft opgekeken naar Erdem en dat hij een voorbeeld voor hem was, omdat hij wat ouder was en alles zo goed voor elkaar leek te hebben. Erdem vertelt op zijn beurt dat hij niet degene was die de werkgever over het bijklussen heeft verteld. Hij geeft aan dat hij dat onmogelijk kon doen, juist omdat Mert en Kaan voor hem als familie voelen! Hij geeft aan ook bewijs te hebben dat hij het niet heeft gedaan. Hij heeft de oud werkgever met klem gevraagd dat ook aan Mert en Kaan te laten weten. Hij geeft aan veel last te hebben van hun slechte gedachte over hem. Het gaf hem onder meer een gevoel van schaamte waardoor het bezwaarlijk was om de families van Mert en Kaan onder ogen te komen. Daarnaast vertelt Erdem dat het een tijdje heel slecht met hem ging en hij niet zichzelf was. Hij was erg depressief. Hierdoor werkte hij al enige tijd niet meer.

Had nooit mogen gebeuren en excuses

Tijdens het gezamenlijke mediationgesprek is stilgestaan hoe het incident heeft kunnen gebeuren: Ali, een goede vriend Erdem bleek het initiatief te hebben genomen om met deze "spontane ontmoeting" een verzoening tussen Mert, Kaan en Erdem te bewerkstelligen. 'Want', zo vertelt Erdem: 'Ali wist hoe het mij en jullie en onze families belastte.' Toen de jonge mannen elkaar die dag troffen, bleek de onschuldige houding van Erdem voor Mert en Kaan een trigger. Mert en Kaan hebben aangegeven dat zij die bewuste dag een heel verkeerde keuze hebben gemaakt. Het had nooit moeten gebeuren. Zij betuigen hun spijt aan Erdem en geven aan dat zij er veel van geleerd hebben. De volgende keer zouden zij weglopen en de ander negeren. Het is eens en nooit weer! Zij geven aan dat zij hard werken en geen vechtersbazen zijn.

Erdem accepteert hun excuses en geeft aan dat hij voelt dat deze oprecht zijn. In zijn ogen is het vergeven. Ook Erdem biedt zijn excuses aan want hij vindt dat hij, na het ontslag van Mert en Kaan niet nog in een groepsapp, dat screenshot had moeten zetten. Zij accepteren zijn excuses. Zij spreken alle drie uit dat dit gesprek veel voor hen betekent.

Strafrechtelijke gevolgen?

Dit alles tegen elkaar kunnen uitspreken heeft veel duidelijk gemaakt en is voor hen allen een grote opluchting! Voor Erdem is het daarnaast van groot belang om gezegd te hebben dat hij vindt dat Mert en Kaan niet vervolgd hoeven te worden. Hij zou het vreselijk vinden als zij vanwege dit incident geen Verklaring omtrent het Gedrag kunnen krijgen. Mert en Kaan vertellen dat het met de voortzetting van hun leer/werktraject tot installateur goed is gekomen. Zij zijn nu werkzaam bij een ander bedrijf en hebben beiden hun diploma behaald.

Afspraken voor toekomstig gedrag

Zij spreken met elkaar af: Als zij elkaar vanaf nu tegenkomen zullen zij elkaar als vanouds begroeten. Als er met elkaar of met iemand anders nog eens iets voorvalt, zullen zij veel eerder met elkaar in gesprek gaan om het samen uit te praten. Zo kan escalatie voorkomen worden. Ieder van hen zal aan de familie vertellen dat zij het samen op een goede manier hebben uitgepraat en dat zij het nu achter zich kunnen laten, zodat de families ook weer als vanouds met elkaar contact kunnen hebben.

Eind goed!

Na het afronden bezegelen zij dit gesprek door elkaar buiten de mediationkamer een 'boks' te geven. Al pratend lopen zij gebroederlijk de rechtbank uit.

VOORBEELDEN VAN ALTERNATIEVE AFSPRAKEN VOOR COMPENSATIE VAN DE SCHADE

Tegenover geleden schade hoeft niet altijd een geldbedrag te staan. Soms is een alternatieve manier van compenseren betekenisvoller of heeft meer impact.

Tussen een slachtoffer en veroorzaker van ernstig verkeersongeval

Sinds de frontale aanrijding is het slachtoffer – bijna obsessief – bezig met kijken of andere verkeersdeelnemers niet tijdens het rijden met hun telefoon bezig zijn. Het valt haar op hoeveel mensen in de auto of op de fiets – jongeren vooral – op hun telefoon kijken. Zij zou heel graag willen dat jongeren zich bewust worden van de gevaren van gebruik van hun mobieltje in het verkeer. De veroorzaker werkt in het voortgezet onderwijs. Er zijn twee onderwijsprojecten waarin telefoongebruik in het verkeer kan worden besproken; In een verkeersproject voor eerste klassers (sommige leerlingen fietsen 20 kilometer van school naar huis) en in het project 'Mediawijsheid', waarin verstandig mediagebruik – waaronder gebruik van de mobiele telefoon – wordt behandeld. Gebruik van de mobiele telefoon in het verkeer, zoals de gevaren van WhatsApp-en op de fiets worden in die les besproken. De veroorzaker belooft die lessen in te voeren. Het slachtoffer is blij met deze afspraak, het geeft haar het idee dat haar ongeval 'nog ergens goed voor is geweest'.

Na een mishandeling wil het slachtoffer dat de jeugdige verdachte vrijwilligerswerk gaat doen om te laten zien dat hij echt spijt heeft van het gebeurde. Verdachte accepteert dit en heeft in zijn schoolvakantie twee weken vrijwilligerswerk gedaan.

Tussen een minderjarige meisje die slachtoffer werd van sexting en de minderjarige verdachte

Een 16-jarige jongen heeft een 12-jarig meisje verleid om seksuele handelingen te verrichten, deze te filmen en te fotograferen en naar hem te sturen. Deze beelden heeft hij rondgestuurd, waarna ze nog verder zijn gedeeld. Sindsdien heeft het meisje een negatief zelfbeeld.

De verdachte had daar geen idee van en schrok enorm. Hij maakt haar tijdens het mediationgesprek duidelijk dat zij geen verantwoordelijkheid draagt voor wat er mis is gegaan, en dat dit volledig bij hem ligt. Naast oprechte excuses biedt hij aan om iedereen te benaderen die het meisje voor slet heeft uitgemaakt, om te vertellen dat zij geen enkele schuld draagt voor de opnames (hij had haar immers verleid en aange-moedigd), of voor het doorsturen in zijn vriendengroep.

Tussen een oudere dame en twee jonge overvallers **Een oudere dame is slachtoffer van een beroving in het park. De reden dat zij instemt met mediation is om antwoord op de vraag te krijgen of zij willekeurig slachtoffer is geworden of dat de overvallers**

het specifiek op haar gemunt hadden. Daarbij heeft de overval haar ernstig beperkt in haar bewegingsvrijheid. Zij is sindsdien bang op straat, in haar buurt en in het park. Uit het gesprek blijkt dat zij willekeurig slachtoffer is geworden. In mediation wordt afgesproken dat de overvallers twee jaar niet meer in het park en in het stadsdeel komen waar de mevrouw woont. Dit geeft de mevrouw rust en wat van haar bewegingsvrijheid terug.

Contactgegevens

Rechtbank Amsterdam:

mediationbureau.rb.amsterdam@rechtspraak.nl

Gerechtshof Amsterdam:

mediation.hof.amsterdam@rechtspraak.nl

Rechtbank Den Haag:

mediation.rb.denhaag@rechtspraak.nl

Gerechtshof Den Haag:

mediation.hof.denhaag@rechtspraak.nl

**Rechtbank Gelderland, locatie Arnhem en
Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, locatie Arnhem:**

mediation.rb-gel.arnhem@rechtspraak.nl

Rechtbank Limburg, locatie Maastricht:

mediation limburgmaastricht@rechtspraak.nl

Rechtbank Limburg, locatie Roermond:

mediation limburgroermond@rechtspraak.nl

**Rechtbank Midden-Nederland, locaties Utrecht,
Almere en Lelystad:**

mediationinstrafzaken.RB-MNL@rechtspraak.nl

**Rechtbank Noord-Holland, locaties Haarlem
en Alkmaar:**

mediationbureau.rb-nho@rechtspraak.nl

**Rechtbank Noord-Nederland, locaties Groningen,
Assen en Leeuwarden:**

mediation.rb.groningen@rechtspraak.nl

Rechtbank Oost-Brabant en Gerechtshof Den Bosch:

mediation.denbosch@rechtspraak.nl

Rechtbank Overijssel, locaties Almelo en Zwolle:

mediation.rb-ove.zwolle@rechtspraak.nl

Rechtbank Rotterdam, locatie Rotterdam:

mediationbureau.rotterdam@rechtspraak.nl

**Rechtbank Zeeland-West-Brabant,
locaties Breda en Middelburg:**

mediation.breda.zwb@rechtspraak.nl

PRIVACY WET:

Wij willen u graag op de hoogte blijven houden van het laatste nieuws over mediation in strafzaken. Als u dit Infoblad niet meer wilt ontvangen, kunt u zich altijd afmelden via infodesk-meditation@rechtspraak.nl. Meer informatie over het privacybeleid van de Rechtspraak kunt u lezen op rechtspraak.nl/privacy.